

2. 11. 2004

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Koncernové transakce - blýskání na lepší časy ?

Úprava obsažená v ustanovení § 196a zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, v platném znění je po více než osmi letech její existence dobře známa jak odborné veřejnosti tak i managementu většiny obchodních společností, pro které představuje v lepších případech výrazné komplikace, v těch horších i noční můru.

Ustanovení § 196a stanoví podmínky pro uzavírání smluv o úvěrech, půjčkách, poskytování zajištění a bezúplatné převody majetku mezi společnostmi a vrcholovým managementem (členové představenstva, dozorčí rady, prokuristé, osoby jim blízké a osoby, za které jsou tyto osoby oprávněny jednat) a dále pro transfery majetku mezi společnostmi a jejichmi zakladateli, akcionáři a dalšími osobami, včetně osob tvořících koncern.

V prvním případě je podmínkou platnosti příslušné smlouvy předchozí souhlas valné hromady. V druhém případě pak, pokud převáděný majetek (resp. protihodnota, za kterou je převáděn) překročí stanovený poměr vůči základnímu kapitálu, musí být hodnota takového majetku stanovena znaleckým posudkem.

Smlouvy, které nesplňují podmínky § 196a, jsou považovány za absolutně neplatné. Pokud tedy dojde k transferu majetku na základě takových smluv, jsou zúčastněné strany povinny si poskytnutá plnění vrátit jako bezdůvodné obohacení. V této souvislosti je nutno si připomenout, že ustanovení § 196a bylo do Obchodního zákoníku vloženo velkou novelou Obchodního zákoníku provedenou v roce 1996, která reagovala na masivní vlnu „tunelování“ akciových společností, které bylo bohužel jedním z průvodních jevů „útěku ekonomů před právníky“.

Přestože úprava obsažená v § 196a má nebo alespoň nepochybně měla svůj smysl, lze naštěstí s ohledem na kultivaci právního a podnikatelského prostředí v České republice říci, že v současné době je tato úprava možná až příliš omezující. Jak vyplývá z navrhovaného znění nového obchodního zákona, které je odborné veřejnosti v současné době předkládáno k seznámení a vyjádření jejich podnětů a připomínek, považují úpravu obsaženou v § 196a Obchodního zákoníku za zbytečně svazující i tvůrci tohoto návrhu.

Oproti současné úpravě tak navrhovaná nová úprava (§338 odst. 4 připravovaného obchodního zákona) stanoví, že smlouva uzavřená v rozporu s ustanovením § 338 (úprava věcně podobná současnému § 196a Obchodního zákoníku) není neplatná, avšak členové představenstva, případně osoby, které jsou oprávněny jménem společnosti takovou smlouvu uzavřít odpovídají společně a nerozdílně za škodu, která v důsledku porušení zákona společností, akcionářům nebo třetím osobám vznikla.

Navrhovaná nová úprava tak upouští od konstrukce absolutní neplatnosti dotčeného právního úkonu a zakládá osobní odpovědnost fyzických osob jednajících jménem společnosti. Tuto osobní odpovědnost lze považovat za účinnější ochranu společností před poškozujícím jednáním jejich managementu než dosavadní absolutní neplatnost příslušných právních úkonů, která v transakční praxi často přináší obrovské komplikace, aniž by ji provázela požadovaná ochrana zájmů akcionářů.

Nyní lze tedy jen čekat na to, v jaké podobě bude příslušné ustanovení nového obchodního zákona nakonec přijato do platného právního řádu České republiky.

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)